

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29 (Meritullinkatu 10)
00023 VALTIONEUVOSTO

§ 1189

Lausunnon antaminen opetus- ja kulttuuriministeriölle työryhmä- muistiosta 2015:16 koskien nuorisolain uudistamista

HEL 2015-012276 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa lausuntonaan nuorisolautakunnan 26.11.2015 ja opetuslautakunnan 17.11.2015 asiasta antamat lausunnot:

Nuorisolautakunnan lausunto

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus on Suomen suurin nuorisoalan toimija. Noin 400 työntekijällämme on vuosittain noin 1,4 miljoonaa kontaktia nuoriin. Jo tästä syystä katsomme tarpeelliseksi kommentoida ehdotusta uudeksi nuorisolaiksi.

Pääsääntöisesti nuorisolautakunta pitää ehdotusta uudeksi nuorisolaiksi hyvänä. Lakiehdotus heijastelee alalla tapahtuneita muutoksia. Lakiehdotus selventää lain roolia puitelakina ja korostaa järjestöjen ja kuntien roolia nuorisotyön konkreettisten muotojen valinnassa. Nuorisolautakunta katsoo, että lakiehdotus painottaa oikealla tavalla nuorten omaa toimijuutta.

Nuorisolautakunta ei lausu etsivää nuorisotyötä tai nuorten työpajatoimintaa koskevista pykälistä, koska ne kuuluvat Helsingin sisäisessä työnjaossa opetusviraston vastuulle.

Nuorisolautakunta pitää hyvänä, että lain piirissä olevien nuorten ikärajoissa on tapahtunut muutoksia (3§). Nuorisolautakunta näkee perusteluja sille, että lain yläikäraja nousee 29 ikävuoteen. Muun muassa turvapaikanhakijoiden määrän kasvu sekä uudenlainen kansalaisaktivismi osoittavat, kuinka nuorilla aikuisillakin on selkeitä tarpeita nuorisotyölliselle avulle, tuelle ja toiminnalle. Kokonaisuutena nuorisoasiainkeskus katsoo, että ehdotetut ikärajat kuvastavat aiempia paremmin nuorisotyötä.

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Kunnan vastuun (8§) määrittelyssä on tapahtunut huomattava parannus aiempaan. Nuorisolautakunta on tuonut esille jo lainvalmisteluun liittyvissä kuulemisissa, että kuntien tehtäväkuvausten väljentäminen ottaa aiempaa paremmin huomioon kunnallisen nuorisotyön resurssi- ja painotuserot. Nuorisolautakunta kannustaa kuitenkin harkitsemaan, olisiko perusteita kuvata ehdotettua tarkemmin se, millaista roolia kunta näyttelee nuorisopolitiikassa. Helsingin nuorisotyössä katsotaan, että nuorisoasiainkeskuksen merkittävä rooli on nuorten edunvalvontatoiminta kunnan sisällä sekä kaupungin käytäntöjen avaaminen nuorille.

Nuorisolautakunta pitää hyvänä, että laissa säädetään myös jatkossa monialaisesta yhteistyöstä (9§). Helsingin nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on kolmen toimintavuotensa aikana vaikuttanut suunnattomasti siihen, että nuorten palveluja tuotetaan yhdessä muiden kanssa. Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston ansiota on myös se, että Helsinki on merkittävästi lisännyt nuoria koskevan tiedon avoimuutta sekä tietoperustaista päätöksentekoa. Ohjaus- ja palveluverkosto on myös ollut luonteva tapa viedä eteenpäin nuorten omia aloitteita. Helsinki pitää viisaana, että jatkossa kunnat voivat itse päättää yhdistetäänkö nuorisolain edellyttämä verkostotyö jonkin toisen verkoston tehtäväksi. Nykyisin lastensuojelulain ja nuorisolain edellyttämässä verkostotyössä on ilmeistä päällekkäisyyttä. Nuorisolautakunta näkee tärkeänä, että laissa mainittaisiin järjestöjen ja nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen lisäksi myös nuorten kanssa tehtävä yhteistyö.

Osaamiskeskuksilla (17§) on erittäin suuri merkitys alan laadullisesta kehityksessä. Nuorisolautakunta toivoo, että siirryttäessä palvelu- ja kehittämiskeskuksista osaamiskeskuksiin tehdään kriittinen arviointi keskuksen tavoitteista, vastuualueista ja toimintatavoista. Tällä hetkellä esimerkiksi monikulttuurisella työllä ja kunnallisella nuorisotyöllä ei ole kansallista kehittäjää, kun taas kulttuurisella nuorisotyöllä on useita.

Nuorisolautakunta näkee, että osaamiskeskuksia tulisi laittaa julkiseen hakuun. Osaamiskeskusten toiminnan laatua tulisi arvioida säännöllisesti ulkopuolisen arvioitsijan toimesta siten, että arvioinnin tulokset ovat julkisia. Nuorisolautakunta näkee harkitsemisen arvoisena, että osaamiskeskuksia tulisi määräämällä sopimuksella.

Nuorisolautakunta pitää erityisen tärkeänä sitä, että nuorisolaissa määritellään velvoitteita nuorten osallistamiseen ja kuulemiseen (22§). Nuorisolautakunta pitää hyvänä sitä, että kuntalaisten kuulemista ja osallisuutta koskevat velvoitteet on kirjattu kuntalakiin. On olennaista, että nuoret ovat mukana asiantuntijoina, asiakkaina ja toteuttajina suunniteltaessa uudistuksia kansallisella tai paikallisella tasolla. Siksi on erinomaista, että sekä kunta- että nuorisolaissa tunnustetaan se, että nuo-

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

risovaltuustomalli ei riitä takaamaan nuorten osallisuutta yhteiskunnassa. Helsingin kaupungin nuorten laajaan ja monipuoliseen osallistumiseen perustuva Ruuti on osoittautunut toimivaksi. Nuorisolautakunta esittää mallia myös muualla Suomessa käyttöön otettavaksi.

Lakiehdotukseen kirjattu velvoite mahdollisuuden tarjoamisesta ei nyt ota kantaa siihen, miten hyvin tämä mahdollisuus tulee tarjota ja mihin mahdollisuuden tarjoaminen johtaa. Filosofi Martha Nussbaum korostaa toimintakykyajattelussa, että mahdollisuus ei muutu toiminnaksi jos yksilöllä ei ole kykyä käyttää tuota mahdollisuutta. Hyvinvointisosiologian professori Juho Saari kutsuu tätä transformaatio-ongelmaksi, joka merkittävässä määrin selittää huono-osaisuutta Suomen kaltaisissa korkean elintason maissa. Juuri transformaatio-ongelman vuoksi mm. Nussbaum ja Saari panevat paljon painoarvoa tosiasiallisille mahdollisuuksille. Samanlaista ajattelua tulisi vahvistaa nuorisolaissa, jotta myös heikommassa asemassa olevien nuorten ääni tulee kuulluksi. Nuorisoasiainkeskus pitäisi parempana kirjauksena seuraavaa:

”Sen lisäksi mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään, nuorilla ja lapsilla on oikeus osallistua ja vaikuttaa paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen nuorisotyön ja – politiikan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.”

Opetuslautakunnan lausunto

Etsivä nuorisotyö on tavoittanut palveluiden ulkopuolella olevia nuoria ja vakiinnuttanut paikkansa Helsingissä. Etsivä, jalkautuva ja kokonaisvaltainen työote on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi nuorten ohjauksessa ja palveluissa. Opetuslautakunta katsoo, että etsivä työote tulisi olla lähtökohtana nuorten ohjaus- ja tukipalveluita kehitettäessä, ei niinkään etsivän nuorisotyön lisääminen.

Opetuslautakunta ei kannata nuorisolain uudistuksessa esitettyä ikärajan nostoa alle 25-vuotiaista alle 30-vuotiaisiin niiden nuorten osalta, joista laki velvoittaa tekemään ilmoituksen etsivälle nuorisotyölle. Opetuslautakunta ei kannata myöskään mahdollisten etsivälle nuorisotyölle ilmoituksia tekevien tahojen lisäämistä eikä etsivän nuorisotyön toimimista viranomaisia yhdistävän rekisterin ylläpitäjänä.

Opetuslautakunta kannattaa esityksiä liittyen valtionavustuksen myöntämiseen nuorten työpajatoimintaan sekä huumausainetestaukseen nuorten työpajatoiminnassa.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Opetusviraston nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja koordinoi etsivää nuorisotyötä Helsingissä järjestämällä ja hankkimalla etsivän nuorisotyön palvelua. Helsingin kaupunki tuottaa etsivää nuorisotyötä itse kaupunginkanslian toimesta Tulevaisuustiskillä (4 työntekijää). Opetusvirasto tuottaa valtionavustuksella (kattaa n. 65 % toiminnan kuluista) suomenkielistä etsivää nuorisotyötä Stadin ammattiopistossa (6 työntekijää).

Lisäksi kaupunki hankkii etsivää nuorisotyötä yhteistyösopimuksin palveluntarjoajilta. Opetusviraston vuodesta 2016 mahdollisesti maksama korvaus (5 000 euroa/työntekijä) näille yksityisille palveluntuottajille kattavat vain osan niistä kustannuksista, joita valtionavustukset (30 000 euroa/työntekijä vuonna 2015) eivät kata. Vuonna 2015 suomenkielistä palvelua tarjoaa Helsingissä Helsingin seudun erilaiset oppijat (2 työntekijää) sekä Vamos (5 työntekijää). Ruotsinkielistä etsivää nuorisotyötä pääkaupunkiseudun nuorille tarjoaa SVEPS (2 työntekijää tarjoaa palveluja pääosin helsinkiläisille nuorille). Vuonna 2015 Helsingissä on yhteensä 19 etsivän nuorisotyön työntekijää.

Opetuslautakunta lausuu opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän ehdotuksesta uudeksi nuorisolaiksi koskien etsivää nuorisotyötä seuraavaa:

10 § Etsivä nuorisotyö

Opetuslautakunta kannattaa, että voimassa olevaan lakiin verrattuna pykälässä 10 korostettaisiin nuoren osallisuuden ja elämänhallinnan lisäämistä, jotka ovat keskeinen osa etsivää nuorisotyötä.

Säännöksen mukaan kunta ei ole edelleenkään velvollinen järjestämään etsivää nuorisotyötä. Opetuslautakunta katsoo, että tämä vapaaehtoisuus on näennäistä Helsingissä. Etsivä nuorisotyö on vakiinnuttanut paikkansa Helsingin nuorten palvelurakenteessa. Helsingissä asuu n. 140 000 15–29-vuotiasta nuorta vuonna 2015 eli 14 prosenttia koko maan nuorista. Etsivä nuorisotyö on välttämätöntä Helsingissä, jotta nuoret löytävät tarvitsemansa palvelut.

11 § Tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle

Voimassa olevaan nuorisolakiin verrattuna ehdotetussa lakiuudistuksessa on tietojen luovuttamiseen etsivälle nuorisotyölle liittyvä erillinen, opetuksen- ja koulutuksen järjestäjiä sekä puolustusvoimia ja siviilipalvelukeskusta velvoittava 25 vuoden yläikäraja poistettu. Jatkossa erillistä ikärajaa ei olisi, vaan se koskisi kaikkia alle 30-vuotiaita. Tämän lisäksi oikeutta nuoren tietojen luovuttamiseen etsivälle nuorisotyölle laajennettaisiin myös Kansaneläkelaitokselle.

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Etsivälle nuorisotyölle luovutetaan Helsingissä voimassa olevan lain mukaisesti n. 1500 - 2000 nuoren tiedot vuosittain. Ikärajan nostaminen, joka määrittelee nuoret, joiden tiedot etsivälle nuorisotyölle tulee ilmoittaa sekä ilmoittajatahojen lisääminen, tulee kasvattamaan etsivän nuorisotyön asiakasmäärää. Tämä tarkoittaa etsivän nuorisotyön tarpeen lisääntymistä ja siihen liittyvien kustannusten kasvamista.

12 § Rekisteri viranomaisten yhteistyötä varten etsivässä nuorisotyössä

Opetuslautakunta katsoo, että pykälän 2 momentin mukainen etsivän nuorisotyön uusi rooli viranomaisia yhdistävän rekisterin ylläpitäjänä ei ole järkevä. Viranomaisten välistä tiedonkulkua sekä yhteistyötä nuoren asioissa on lisättävä jo olemassa olevien palveluiden ja verkostojen sisällä, ei luomalla uusia teknisiä ratkaisuja, jotka johtavat etsivän nuorisotyön tehtävien laajenemiseen.

Opetuslautakunta katsoo, että pykälän 3 momentissa oleva uudistus, jonka mukaan rekisteröity yhdistys, säätiö tai muu yhteisö voisi toimia rekisterin käyttäjänä tietojen luovuttamista varten, ei vaikuta toimivalta ratkaisulta Helsingissä. Toimijoiden suuren määrän johdosta ei rekisterin ylläpito etsivän nuorisotyön toimesta olisi realistista.

13 § Nuoren tietojen käsitteleminen etsivässä nuorisotyössä

Opetuslautakunta kannattaa lakiluonnoksen kirjausta liittyen nuoren tietojen käsittelyyn etsivässä nuorisotyössä.

20 § Muut valtionavustukset

Opetuslautakunta on huolissaan etsivälle nuorisotyölle kohdennetusta valtionavustuksesta, jonka määrän on jo nyt arvioitu vuodelle 2016 vähenevän 30 000 eurosta/henkilötyövuosi 25 000 euroon/ henkilötyövuosi. Opetuslautakunta toteaa, että 14 prosenttia koko maan 15–29-vuotiaista nuorista asuu Helsingissä. Vuonna 2015 etsivän nuorisotyön 14 miljoonan euron valtionavustuksen kokonaismäärästä kohdentui Helsinkiin vain 3 prosenttia, 450 000 euroa.

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA

Stadin ammattiopistossa toimii neljä suomenkielistä nuorten työpajaa Mediakylpylä, Metalliverstas, Sininen Verstas sekä WooDoo-werstas. Työpajat on tarkoitettu työttömille nuorille ja ne ovat osa Stadin ammattiopiston oppimisympäristöjä. Suomenkielinen työpajatoiminta rahoitetaan kaupungin omalla rahoituksella. Pääkaupunkiseudulla toimii myös ruotsinkielinen työpaja SVEPS, jonka omistaa Folkhälsan Utbildning Ab. Noin puolet SVEPSin asiakkaista on helsinkiläisiä nuoria. Kaupun-

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

ginkanslia (Helsingin työllistämistoimikunta) avustaa SVEPSin työpaja-
toimintaa 100 000 eurolla vuodessa.

Opetuslautakunta lausuu opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän eh-
dotuksesta uudeksi nuorisolaiksi koskien nuorten työpajatoimintaa seu-
raavaa:

19 § Valtionavustuksen myöntäminen nuorten työpajatoimintaan

Opetuslautakunta kannattaa esitettyä erillistä pykälää nuorten työpajo-
jen valtionavustusten myöntämiseen.

27 § Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa

Opetuslautakunta kannattaa esitettyä pykälää liittyen huumausainetes-
taukseen nuorten työpajatoiminnassa. Helsingissä nuorten työpajat
ovat osa Stadin ammattiopistoa. Helsingin kaupungin nuorten työpajoil-
la työskentelee työkokeilijoiden lisäksi opiskelijoita, joita velvoittaa laki
ammattillisesta peruskoulutuksesta. Laissa ammatillisesta peruskoulu-
tuksesta 34 a § säädetään samansuuntaisesti huumausainetestauk-
sesta kuin esitetyssä 27 § huumausainetestaus nuorten työpajatoimin-
nassa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Korvataan kappale 1:

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan nuorisolautakunnan
26.11.2015 ja opetuslautakunnan 17.11.2015 siten muutettuna, että
kaupunginhallitus ei kannata työryhmän ehdotusta huumausainetes-
tauksesta nuorten työpajoilla. (Lausunnosta poistetaan näin ollen koh-
dat 15 ja 30).

Kannattaja: Mirka Vainikka

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutet-
tuna

Jaa-äännet: 7

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen,
Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

7.12.2015

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

Ei-äänet: 7

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Pilvi Torsti

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 – 7 (1 pois-
sa). Puheenjohtajan ääni ratkaisi päätökseksi tulleen ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 4.11.2015
- 2 Nuorisolain uudistaminen, työryhmän esitys

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ministeriö

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 09.12.2015.

Kaupunginhallitus